

EUROPEISKA DATATILLSYNSMANNEN

Sammanfattning av Europeiska datatillsynsmannen om förslaget till rådets beslut om ingående på Europeiska unionens vägnar av handelsavtalet för bekämpning av varumärkesförfalskning mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, Australien, Kanada, Japan, Republiken Korea, Mexikos förenta stater, Konungariket Marocko, Nya Zeeland, Republiken Singapore, Schweiziska edsförbundet och Amerikas förenta stater

(Förkortad version. Den fullständiga texten till detta yttrande finns på EN, FR och DE på Europeiska datatillsynsmannens webbplats <http://www.edps.europa.eu>)

(2012/C 215/08)

I. Inledning

I.1 EU:s lagstiftningsförfarande för Acta-avtalet

1. Den 24 juni 2011 lade kommissionen fram ett förslag till rådets beslut om ingående på Europeiska unionens vägnar av handelsavtalet för bekämpning av varumärkesförfalskning (nedan kallat *Acta-avtalet* eller *avtalet*) mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, Australien, Kanada, Japan, Republiken Korea, Mexikos förenta stater, Konungariket Marocko, Nya Zeeland, Republiken Singapore, Schweiziska edsförbundet och Amerikas förenta stater⁽¹⁾.

2. Syftet med avtalet är att hantera verkställandet av immateriella rättigheter genom att utarbeta en gemensam strategi för verkställandet och underlätta samarbete på internationell nivå. Kapitel II innehåller åtgärder för flera delar av lagstiftningen, dvs. på området för civilrättslig verkställighet (avsnitt 2), gränsåtgärder (avsnitt 3), straffrättslig verksamhet (avsnitt 4) och verkställighet av skydd för immateriella rättigheter i den digitala miljön (avsnitt 5). Kapitel III innehåller åtgärder för att förbättra metoderna för verkställighet, och kapitel IV handlar om internationellt samarbete.

3. Acta-avtalet antogs enhälligt av rådet i december 2011⁽²⁾ och undertecknades av Europeiska kommissionen och 22 medlemsstater⁽³⁾ den 26 januari 2012. I enlighet med artikel 40 i avtalet kommer avtalet att träda i kraft när det har ratificerats av sex signatärstater. För att träda i kraft som EU-lagstiftning måste avtalet emellertid ratificeras av EU, vilket innebär att det måste godkännas av Europaparlamentet enligt godkännandeförfarandet för internationella handelsavtal⁽⁴⁾ och ratificeras av medlemsstaterna enligt deras respektive författningsförfaranden. Europaparlamentets plenaromröstning beräknas äga rum under 2012.

I.2 Situationen för Acta-avtalet i EU

4. Oron över Acta-avtalet har växt under de senaste månaderna⁽⁵⁾. Till följd av detta meddelade kommissionen den 22 februari 2012 att den har för avsikt att hänskjuta avtalet till Europeiska unionens domstol

⁽¹⁾ Kommissionens förslag om rådets beslut om ingående på Europeiska unionens vägnar av handelsavtalet för bekämpning av varumärkesförfalskning mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, Australien, Kanada, Japan, Republiken Korea, Mexikos förenta stater, Konungariket Marocko, Nya Zeeland, Republiken Singapore, Schweiziska edsförbundet och Amerikas förenta stater (KOM(2011) 380 slutlig).

⁽²⁾ Avtalstexten i rådets senaste version från den 23 augusti 2011 finns på <http://register.consilium.europa.eu/pdf/sv/11/st12/st12196.sv11.pdf>

⁽³⁾ Tyskland, Cypern, Estland, Nederländerna och Slovakien har ännu inte undertecknat avtalet.

⁽⁴⁾ I enlighet med artikel 218.6 i EUF-fördraget.

⁽⁵⁾ Se bland annat <http://euobserver.com/9/115043>; <http://euobserver.com/871/115128>; https://www.bfdi.bund.de/bfdi_forum/showthread.php?3062-ACTA-und-der-Datenschutz, <http://www.bbc.co.uk/news/technology-17012832>

för ett yttrande ⁽⁶⁾. Detta förfarande fastställs i artikel 218.11 i fördraget om Europeiska unionens funktions-sätt (EUF-fördraget) ⁽⁷⁾.

5. Den 4 april 2012 beslutade kommissionen att den skulle ställa följande fråga till rådet: "Är handels-avtalet för bekämpning av varumärkesförfälskning (Acta-avtalet) förenligt med EU-fördragen, särskilt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna?" ⁽⁸⁾ Om domstolen finner att så inte är fallet fastställs det i artikel 218.11 i EUF-fördraget att "avtalet inte kan träda i kraft, såvida inte avtalet eller fördragen ändras".

6. Det faktum att kommissionen hänskjuter avtalet till domstolen innebär inte automatiskt att det godkännandeförande som för närvarande pågår i Europaparlamentet avbryts. Efter diskussioner i parlamentets utskott för internationell handel beslutade man att fortsätta med omröstningen om avtalet enligt tidsplanen ⁽⁹⁾.

I.3 Grunderna för Europeiska datatillsynsmannens yttrande om Acta-avtalet

7. I februari 2010 utfärdade datatillsynsmannen ett yttrande på eget initiativ för att uppmärksamma kommissionen på de integritets- och dataskyddsaspekter som bör beaktas under Acta-förhandlingarna ⁽¹⁰⁾. Förhandlingarna fördes visserligen konfidentiellt, men det fanns tecken på att avtalet kunde innehålla verkställighetsåtgärder rörande internet som påverkar dataskyddsrättigheterna, särskilt åtgärderna för att stänga av internetanvändare efter tre varningar ⁽¹¹⁾.

8. Vid den tidpunkten koncentrerade datatillsynsmannen sin analys på om denna typ av åtgärder är lagliga och proportionerliga och drog slutsatsen att införandet i avtalet av en åtgärd som innebär en omfattande övervakning av internetanvändare strider mot EU:s grundläggande rättigheter, särskilt rätten till personlig integritet och skydd av personuppgifter enligt artikel 8 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, och artiklarna 7 och 8 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna ⁽¹²⁾. Datatillsynsmannen betonade dessutom att det krävs garantier för internationellt utbyte av personuppgifter inom ramen för verkställandet av de immateriella rättigheterna.

9. Nu när texten till det föreslagna Acta-avtalet har offentliggjorts ⁽¹³⁾ anser datatillskyddsmannen att det är lämpligt att utfärda ett andra yttrande om avtalet för att bedöma några av avtalsbestämmelserna när det gäller dataskyddsaspekten, och på så sätt tillhandahålla specifik sakkunskap i frågan som kan beaktas vid ratificeringsförfarandet. Datatillsynsmannen har därför på eget initiativ och på grundval av artikel 41.2 i förordning (EG) nr 45/2001 antagit detta yttrande för att ge kommissionen råd om de integritets- och dataskyddsfrågor som blir relevanta i samband med Acta-avtalet.

(Förkortad version. Den fullständiga texten till detta yttrande finns på EN, FR och DE på Europeiska datatillsynsmannens webbplats <http://www.edps.europa.eu>)

⁽⁶⁾ Uttalande av kommissionsledamot Karel De Gucht om Acta-avtalet (handelsavtalet för bekämpning av varumärkesförfälskning), <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/12/128>

⁽⁷⁾ Följande fastställs i artikel 218.11 i EUF-fördraget: "En medlemsstat, Europaparlamentet, rådet eller kommissionen får inhämta domstolens yttrande om huruvida ett planerat avtal är förenligt med fördragen. Om domstolen finner att så inte är fallet, kan avtalet inte träda i kraft, såvida inte avtalet eller fördragen ändras." I enlighet med artikel 107.2 i EU-domstolens rättegångsregler får ett yttrande "avse såväl en föreslagen överenskommelses förenlighet med bestämmelserna i fördragen som unionens eller en av dess institutioners behörighet att ingå överenskommelsen".

⁽⁸⁾ <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/12/354&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

⁽⁹⁾ Se <http://www.neurope.eu/article/parliament-halts-sending-acta-court-justice>

⁽¹⁰⁾ Yttrande från Europeiska datatillsynsmannen över EU:s pågående förhandlingar om ett handelsavtal om åtgärder mot varumärkesförfälskning (Acta-avtalet), EUT C 147, 5.6.2010, s. 1.

⁽¹¹⁾ "Avstängning av internetanvändare efter tre varningar" eller "graduated response" ger upphovsrättsinnehavarna, eller tredje parter som agerar på deras vägnar, möjlighet att övervaka internetanvändare och identifiera personer som misstänks ha gjort intrång i upphovsrätten. När den misstänkta intrångsgörarens internetleverantör har informerats varnar leverantören den identifierade intrångsgöraren. Efter tre varningar stängs användaren av från internet.

⁽¹²⁾ Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (EUT C 303, 14.12.2007, s. 1).

⁽¹³⁾ Se fotnot 3.

II. Slutsatser

67. Även om datatillsynsmannen inser att det finns ett berättigat intresse av att garantera verkställandet av de immateriella rättigheterna i ett internationellt sammanhang är det viktigt att hitta rätt balans mellan å ena sidan kraven på skydd av immateriella rättigheter och å andra sidan enskilda personers rätt till integritets- och dataskydd.

68. Datatillsynsmannen betonar att de planerade åtgärderna för att stärka de immateriella rättigheterna inte får sättas framför människors grundläggande rättigheter och friheter när det gäller integritet, dataskydd och yttrandefrihet, eller andra rättigheter, såsom rätten att betraktas som oskyldig till dess att skuldfrågan avgjorts och verksamt rättsligt skydd.

69. Många av de åtgärder som förutses i avtalet när det gäller verkställandet av de immateriella rättigheterna i den digitala miljön medför övervakning av användarnas beteende och deras elektroniska kommunikation på internet. Dessa åtgärder inkräktar starkt på individens privatliv. Om de inte tillämpas korrekt kan de därför komma i konflikt med användarnas rättigheter och friheter, bland annat rätten till dataskydd och sekretesskydd för deras korrespondens.

70. Man bör se till att de eventuella verkställighetsåtgärder på internetområdet som införs inom EU till följd av Acta-avtalets ikraftträdande är nödvändiga och proportionerliga i förhållande till målet att säkerställa skyddet för de immateriella rättigheterna. Datatillskyddsmannen betonar att åtgärder som medför godtycklig och omfattande övervakning av internetanvändarnas beteende och/eller elektroniska korrespondens när det gäller obetydliga och småskaliga intrång utan vinstsyfte skulle vara oproportionerliga. De skulle dessutom strida mot artikel 8 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, artiklarna 7 och 8 i stadgan om de grundläggande rättigheterna samt dataskyddsdirektivet.

71. Datatillsynsmannen ser dessutom med oro på flera bestämmelser i avtalet, särskilt följande:

- Avtalet är oklart när det gäller omfattningen av de verkställighetsåtgärder i den digitala miljön som anges i artikel 27, och det är också oklart om de endast rör omfattande intrång i de immateriella rättigheterna. Begreppet "kommersiell skala" i artikel 23 i avtalet definieras inte tillräckligt tydligt, och gärningar som begås av privata användare för personliga ändamål utan vinstsyfte är inte uttryckligen undantagna från avtalets räckvidd.
- Begreppet "behöriga myndigheter" som anförtros föreläggandebefogenheter enligt artikel 27.4 i avtalet är alltför vaga och det framgår inte tillräckligt tydligt att utlämnande av personuppgifter för misstänkta intrångsgörare endast ska kunna ske under kontroll av rättsliga myndigheter. De villkor som rättighetsinnehavarna ska uppfylla för att beviljas ett sådant föreläggande är inte heller tillfredsställande. Dessa osäkra aspekter kan ha en särskilt stark inverkan vid förfrågningar från utländska "behöriga myndigheter" till EU-baserade internetleverantörer.
- Många av de frivilliga åtgärder för verkställighetssamarbete som kan vidtas enligt artikel 27.3 i avtalet skulle medföra behandling av personuppgifter av internetleverantörer som går längre än vad som är tillåtet enligt EU-lagstiftningen.
- Avtalet innehåller inte tillräckliga begränsningar och garantier för genomförandet av åtgärder som medför övervakning av elektroniska kommunikationsnätverk i stor skala. Det är särskilt allvarligt att avtalet inte innehåller garantier, såsom respekt för rätten till personlig integritet och dataskydd, verksamt rättsligt skydd, korrekt rättsförfarande och respekt för rätten att betraktas som oskyldig till dess att skuldfrågan avgjorts.

Utfärdad i Bryssel den 24 april 2012.

Giovanni BUTTARELLI
Biträdande Europeisk datatillsynsman